

האם יש השפעה על קליטת המורה החדש בבית הספר שמטמיע את ה-SEL כחלק מהשגרה הבית ספרית?

רבקה אלקובי דוקטורנטית בחינוך ופסיכולוגיה, מנחה ומפתחת תוכן פסג"ה אשדוד, יזמית ומיסדת B-Friend.

באחד המפגשים של השתלמויות למורים אחת המורות החדשות שיתפה שהיא מרגישה שייכת לבית הספר וחשה כבר חלק מהצוות. "בית הספר בו אני עובדת הפך להיות בית שני עבורי" כך היא ציינה. מורה זו עשתה הסבה מעולם השיווק, ובאה לתחום ההוראה ממשרה טובה ונחשבת. למרות הקושי שהיה עלול לצוץ, היא ציינה כי היא שמחה שביצעה שינוי זה.

לא תמיד מורים חדשים חשים תחושות שייכות וסיפוק מתפקידם. בחלק גדול מהמקרים, ניתן לאפיין את המורה החדש בתחושות של חוסר שייכות לבית הספר, חוסר מודעות לכוחותיו, בהלה מביקורת וחשש מלהביע את דעתו ואת תחושותיו.

איזה כלי יכול לאפשר לבית הספר להביא מורה חדש לתחושת שייכות ולהרגשת ביטחון?

הקשר בין למידה רגשית-חברתית לבין אקלים בית הספר

בית ספר שקיימת בו למידה רגשית-חברתית לא רק מקדם את היכולות הרגשיות-חברתיות של התלמידים אלא גם עשוי לסייע לקליטתם של מורים חדשים, ולאפשר להם השתלבות חלקה ותומכת בארגון הבית ספרי.

קיימים קשרי גומלין בין אקלים בית ספרי לבין למידה רגשית-חברתית. כך שבית הספר יוצר קהילה התומכת למידה רגשית-חברתית מטמיע גישה זו לא רק בכיתה, אלא בכל סדר היום החינוכי ובכל חיי בית הספר. כולל, התנהגות המורים ויחס הצוות החינוכי (בנבנישתי ופרידמן, 2020). בבית ספר כזה האקלים מעודד ומכבד יחסי שיתוף פעולה וקירבה בין הוהים בו, שגרות בית הספר מותאמות ללמידה רגשית-חברתית ובכוח ההתנהגות של הצוות החינוכי ליצור סביבה תומכת ובטוחה להקניית וטיפוח של למידה רגשית-חברתית (שפירא-לשצ'ניסקי, בן עוליאל, שכטר וקליין, 2019).

בבית ספר בו שורר אקלים תומך למידה רגשית-חברתית התלמידים מרגישים מוגנים, מקבלים יחס תומך ומכבד, הכולל גם גבולות המבטיחים הגנה. בנוסף לכך, הם יכולים לקבל החלטות הקשורות לחייהם. באופן מקביל, תלמידים שרכשו כבר מיומנויות אישיות ובין אישיות יוצרים סביבה בית ספרית בטוחה המקדמת את התפתחות כלל התלמידים (בנבנישתי ופרידמן, 2020). בנוסף, בית הספר מאפשר למורים להיות מודעים כלפי התהליכים הרגשיים שהם עוברים.

מורה חדש הנכנס לבית הספר, נתקל בקשיים רבים. עליו להתנסות בכל תחומי ההוראה מהתחלה, ללמוד לנהל כיתה, להשליט משמעת ולשלוט בפדגוגיה. בנוסף לכך, עליו להבין את המרקם האנושי בתוך בית הספר. ניתן להניח כי תהליך ההשתלבות של מורה חדש בבית ספר בו יש אקלים התומך בלמידה רגשית-חברתית, יאפשר לו לחוש משמעותי ולקבל תחושת שייכות לבית הספר ולכיתה, כחלק מתהליך המודעות והשליחות שהוא עובר.

מורה חדש המשתלב בבית ספר התומך בלמידה רגשית-חברתית, יהיה מודע יותר לתהליכים הרגשיים שהוא נמצא בהם, ותהיה לו סיבה ואפשרות לשותף זאת עם חבריו לצוות. הוא יהיה מורה שהתהליך החברתי-רגשי שלו יהיה תהליך מודע.

פרקטיקות לחיזוק הטמעת הלמידה החברתית-רגשית

על מנת לחזק את הטמעת הלמידה הרגשית-חברתית בבית הספר וליצור אקלים מיטבי, ניתן להשתמש

בפרקטיקות הבאות:

סדנאות חברתיות רגשיות, אשר יתבצעו באווירה השונה מאווירת בית הספר בכדי לאפשר שפת הרגשות כשפה מודעת, מרחב בטוח, שיח מיטבי.

הבניית שפת הכוחות, לצוות. על ידי פיתוח מקצועי או בסדנאות.

יצירת שפה אחידה של SEL הכוללת שיח על מודעות עצמית, מודעות חברתית, והתרגום שלה על ידי בניית תחושת מסוגלות והיכולת לדבר בשפה חיובית, בבית הספר.

יצירת אינטימיות בין הצוותים מכגשי אוורור, יצירת כיתות עבודה בתוך קבוצות.

יצירת דינמיקות קבוצתיות בין חברי/ות הצוות בתחומים מקצועיים וחברתיים המאפשרות שיח פורה ואמפתי.

סיכום

אקלים בית ספרי המקדם למידה רגשית-חברתית עשוי להוות חלק מהפתרון למניעת שחיקת מורים חדשים ונשירתם ממערכת החינוך. זאת משום שלמידה רגשית-חברתית מחזקת זהות מקצועית של מורים, יוצרת אווירה טובה בבית הספר ומאפשרת התפתחות בין אישית בתוך קהילת המורים.

בית ספר בו מיושמים חמשת אבני ההתפתחות של למידה רגשית-חברתית, מודעות עצמית, מודעות חברתית, ניהול מערכות יחסים, קבלת החלטות באופן מושכל וויסות עצמי, עשוי לסייע להשתלבותם של מורים חדשים ולהצלחתם. מורה חדש המשתלב בצוות שיש לו את היכולות החברתיות המותאמות, ירגיש נוח. נמצא שהמרחב הבית ספרי עשוי לאפשר למורה להתפתח בתוך התהליך החברתי רגשי.

ביבליוגרפיה

בנבנישתי, ר' ופרידמן, ט' (2020). טיפוח למידה רגשית-חברתית במערכת החינוך. ירושלים: יוזמה – מרכז לידע ולמחקר בחינוך, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

שפירא-לשצ'ניסקי, א', בן עוליאל, פ', שכטר, ח' וקליין, י' (2019). שימור מורים חדשים במערכת החינוך: פיתוח מדד לבחינת התרבות האקולוגית הבית ספרית לשימור מורים. דוח מסכם מדעי, המוגש ללשכת המדען הראשי.

